

Zelené okruhy mesta Prešov

Myšlienka Zeleného okruhu, cyklistických trás a verejných priestorov, ktoré vedú nábrežiami riek Torysa a Sekčov, vznikla v r. 2021 v rámci projektu kandidatúry mesta Prešov na Európske hlavné mesto kultúry 2026 (EHMK 2026). Je dielom neziskovej organizácie urbanika, ktorá v tíme EHMK Prešov 2026 zabezpečovala urbanistickú a architektonickú časť projektu kandidatúry. Do užšieho výberu na EHMK 2026 sa Prešov nedostal, avšak vízia Zeleného okruhu zaujala súčasné vedenie mesta, a tak sa urbanistická štúdia stala skutočnosťou. Aj vďaka aktuálnej výraznej podpore rozvoja zelenej infraštruktúry v meste Prešov vzniká priestor premeniť víziu na reálne kroky. V súčasnosti je zámer v štádiu spracovania urbanistickej štúdie s názvom Zelené okruhy mesta Prešov a jeho spracovateľom je košické štúdio Zoidberg Projekt. Schválená štúdia bude podkladom pre obstaranie a spracovanie podrobnejších a nasledujúcich stupňov projektových dokumentácií investičného zámeru obstarávateľa, ktorým je Mesto Prešov. Taktiež bude podkladom pre zapracovanie do zmien a doplnkov Územného plánu, resp. nového Územného plánu mesta Prešov. Projekt Zelených okruhov je predovšetkým o spájaní jestvujúcich prvkov a priestorov v meste, ich oživení a revitalizácii, ponúka tiež využitie potenciálnych miest v dosahu okruhu. Revitalizáciou a prepojením existujúcich priestorov sa vytvoria jedinečné územia, ktoré budú prepojené ekologickou formou dopravy, najmä pre peších a cyklistov. „Prioritou mesta v súčasnosti je tvorba a revitalizácia zelených plôch v meste, no, veľmi dôležité je vytvoriť aj nejaký koncepčný dokument, ktorý, takpovediac, nakreslí víziu aj pre všetky ďalšie vedenia mesta do budúcnosti. Každý ďalší prichádzajúci primátor by tak mal po svojom predchodcovi nájsť jasný plán budovania prepojenej zelene v perimetri mesta. V podstate to bude v budúcnosti radnici dosť uľahčovať rozhodovanie ako ďalej postupovať v rozvoji zelene, pretože budú konečne k dispozícii hutné podklady s jasnými dátami,“ uviedol primátor mesta Prešov František Olša. Zámer rieši urbanistickú štruktúru prechádzajúcu územím mesta Prešov v takmer všetkých jej častiach. Projekt počíta s dvomi hlavnými trasami - Zelenými okruhmi: Sídľiskový okruh – vonkajší okruh vedený pozdĺž hlavných sídlisk a riek Torysa a Sekčov. Vonkajší Sídľiskový okruh prechádza okrajovými časťami mesta, prevažne v povodí riek Torysa a Sekčov, s prepojením na severe a juhu mesta. Sídľiskový okruh bude rozčlenený na menšie segmenty (úseky) – významovo ucelené časti s vlastným charakterom a „geniom loci“. Výsledkom má byť ucelený okruh tvorený systémom líniových verejných priestranstiev a krajinných prvkov, vedených najmä pozdĺž brehov riek Torysa a Sekčov. Tento systém sa napojí na hlavnú sieť peších a cyklistických trás, ktoré prepájajú významné a navštevované lokality (kultúrne inštitúcie, školy, univerzitný kampus, nákupné centrá, športové a rekreačné areály). V úseku rieky Sekčov bude zásadným prvkom návrhu revitalizácia povodia. Centrálny okruh – vnútorný okruh situovaný okolo historického centra mesta, v priestore bývalého hradobného opevnenia. Centrálny okruh v historickom jadre mesta Prešov sa zameriava na obnovu a revitalizáciu priestorov, ktoré v minulosti tvorili súčasť hradobného pásma mesta. Zeleň a historická štruktúra, ako napr. Kmeťovo stromoradie, Záhrada umenia, Kumšt či Židovské suburbium, tu zohrávajú kľúčovú úlohu v tvorbe identity Centrálného okruhu. „Základný pilier návrhu tvorí multifunkčné verejné priestranstvo: zahŕňa nemotorizované ekologické formy dopravy, prvky zeleno-modrej infraštruktúry, protipovodňové opatrenia, opatrenia na zmiernenie dopadov klimatickej zmeny, priestory pre rozvoj biodiverzity, k potrebám obyvateľov orientované priestory pre športové, voľnočasové a edukačné aktivity ako i jedinečné lokálne pobytové priestranstvá v jednotlivých mestských častiach. Štúdia tak bude slúžiť ako nástroj na komplexný a udržateľný rozvoj mesta,“ uzavrel tím autorov. text a vizualizácie: tím Zelené okruhy a mesto Prešov